

H. Hofman
Evangeliedienaar,
Prof. Kamerlingh Onneslaan 123b,
Schiedam

Schiedam, 22 oktober 1948

Aan onze jongens in het verre Oosten.

Beste jongens,

Wij behoeven er geen aparte dagen op na te houden, en de ène dag uitnemender te achten dan de andere, want naar Jezus' eigen woord heeft elke dag genoeg aan zijn zelfs kwaad. Maar nu zijn wij mensen, der ijdelheid onderworpen en daar jullie zo ver van huis verwijderd zijn en van wat je hier op aarde lief en dierbaar is, in een klimaat dat door zijn eentonigheid neerdrukkend op de geest werkt, dan wordt onwillekeurig met feestdagen, zoals met Kerst temeer gevoeld: "Oost, West, thuis 't best."

Ik stel me voor, dat je op die feestdagen denkt aan de sfeer zoals die in Holland is: dikwijls witte straten van de sneeuw, of ook wel regen en mist, hardlopen naar huis, gezellig bij de brandende kachel, nauw zitten in de kerk als het wat overvol is, koude voeten van de tocht over de grond, het Kerstevangelie, het zingen van de lofzang van Zacharias enz. Dan volgt de jaarwisseling, waarbij onze gedachten ook weer gaan over dingen, die ons anders koud laten, maar ons dan beroeren.

Het ène dan bij het andere genomen, zijn onze gedachten, dat jullie het ten zeerste zouden waarderen, wanneer je eens even een kijkje kon nemen in Holland. Maar daar dat dan niet kan, hebben wij gedacht, zoveel mogelijk daarin tegemoet te komen, en wij achten het de beste manier om dat te doen door een Kerstpreek uit te schrijven, omdat die vroegtijdig kan verzonden worden, zodat je haar op die dagen hebt.

Immers het zou Februari worden eer je een Kerstpreek in handen krijgt die op die dagen is opgenomen. Dat jullie dan een preek ontvangt die ik hier achter de schrijftafel op papier gezet heb is dan wel anders als één die is uitgesproken, maar ik doe dat om jullie te dienen, en in daden te bewijzen met jullie mee te leven. Ik zal dan trachten zó te schrijven of ik voor jullie sta te spreken.

Dat de God aller genade ons dan samen Zijn onmisbare zegen geve, en ons toeschikke tot ons eeuwig heil en welzijn, in voorbereiding tot Zijn hemels en eeuwig Koninkrijk. Dat ook jullie in het verre Oosten gezegend mogen worden tot dat einde om wat Paulus zegt: "En wij weten, dat degenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn" (Rom. 8: 28), uit de diepste grond des harten te belijden, om er de vrucht van te genieten tot eeuwig lof en prijs aan Zijn heilige en nooit genoeg volprezen Naam en goedheid. Amen.

Lezen: 't Kerstevangelie Lukas 2.
Zingen: Psalm 98; 1 en 2.

Waarde vrienden,

Een dichter heeft eens gedicht:

Was ons dat Kindje niet geboren,
gewis we waren al verloren.

De geboorte van Jezus Christus staat op deze dagen in het middelpunt van spreken en denken onder alle christenvolken. Hoeveel duizenden zullen op deze dagen de 98ste Psalm zingen, als geheel passend op het heuglijk feit, dat Jezus Christus den broederen in alles gelijk is geworden, uitgenomen de zonde. Wie dan ook dat wonder vatten wil, dien staat het verstand met eerbied stil. "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Daar Hij vanwege de reinheid van Zijn Wezen, niet met ons te doen kon hebben, en het nochtans Zijn lieve wil was, om schepselen die in zonde ontvangen en geboren waren en krachtens hun val in Adam verdoemelijk voor Hem waren, wederom in Zijn gunst en gemeenschap aan te nemen, zond God Zijn Zoon tot een verzoening voor onze zonden.

Om dat dan te doen met behoud van Zijn eer, en verheerlijking van Zijn Naam, was nodig dat er één voor de zonde betaalde en een eeuwige gerechtigheid aanbracht. Daar wij door de zonde onbekwaam zijn om het zelf te doen, daarom heeft Christus in de eeuwige vrederaad op Zich genomen om met Zijn hartebloed Borg te zijn. Daar Hij dan in de eeuwigheid op Zich nam, Borg en Middelaar te zijn, zo moest Hij een waarachtig mens zijn, rein en vlekkeloos, daar de goddelijke gerechtigheid vorderde, dat de natuur die gezondigd had, voor de zonde moest betalen. Ook moest Hij waarachtig God zijn, om de toorn Gods aan Zijn mensheid te kunnen dragen, en ons de gerechtigheid en het leven te verwerven en weder te geven.

Daar dan Hij, Die waarachtig God is en blijft, onze ware menselijke natuur wilde aannemen, zo moest dat dan zijn zonder zonde. Daarom is Christus geboren zonder erfsmet, buiten de huwelijkswet om, die God in het paradijs bekend had gemaakt, zeggende: Weest vruchtbaar en vermenigvuldigt."Door de zondeval is nu alles verdorven en zijn wij allen in zonde ontvangen en geboren, in een verbroken werkverbond.

Christus Jezus echter niet. Want wij lezen in Lukas 1 vers 35 op de vraag van Maria: "Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man beken?" dat de engel antwoordde en zei: "De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom ook dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden." Zo is dan nu Jezus Christus de enige en waarachtige Middelaar, bekwaam in alle zaken tussen God en de mensen. Daarom is er onder de hemel geen andere naam gegeven waardoor wij kunnen zalig worden, dan de Naam des eniggeboren Zoons van God. Wij zijn overtreders van de reine en heilige wet Gods en kunnen niet één gebod houden. Daar de wet de vloek uitspreekt op de minste overtreding, want er staat geschreven: "vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen", zo staat dan ons oordeel vast, naar uitwijzen van de goddelijke wet. Zo er dan belangen bij ons zijn tot ons eeuwig heil en onze zaligheid, zo zien wij dan daarin, dat wij op Jezus Christus aangewezen zijn, want Hij is van God verordineerd en verwekt in gerechtigheid.

Wanneer dan de volheid des tijds gekomen is: "heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden." "En buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot; God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid. Geve God ons van die verborgenheid te verstaan, en dat wij de vrucht er van mogen kennen ten eeuwigen leven.

De stof ter overdenking lezen we dan in Lukas 2: 8 tot 20.

- 8 *En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde.*
- 9 *En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vreze.*
- 10 *En de engel zeide tot hen: Vreest niet, want, ziet, ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal;*
- 11 *Namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids.*
- 12 *En dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeken vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.*
- 13 *En van stonde aan was er met den engel een menigte des hemelsen heirlegers, prijzende God en zeggende:*
- 14 *Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen.*
- 15 *En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaren waren naar de hemel, dat de herders tot elkander zeiden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd.*
- 16 *En zij kwamen met haast, en vonden Maria en Jozef, en het Kindeken liggende in de kribbe.*
- 17 *En als zij Het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord, dat hun van dit Kindeken gezegd was.*
- 18 *En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd van de herders.*
- 19 *Doch Maria bewaarde deze woorden alle te zamen, overleggende die in haar hart.*
- 20 *En de herders keerde wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.*

Zingen we eerst nog Psalm 98 vers 3 en 4.

Jezus' geboorte was door de profeten verkondigd, ook door de profeet Jesaja. In het 9de hoofdstuk lezen wij: "Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn naam: Wonderlijk, Raad. Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst."

Wordt Zijn naam gezegd te zijn: "Wonderlijk", inzonderheid was Zijn geboorte wonderlijk. Hij der engelen Heer' en Hoofd, wordt geboren in een beestenstal, in de grootste armoede en verachting. Niet in een koninklijk paleis, of te Jeruzalem te midden van de hoge kerkelijke ambtsdragers. Neen, in de laagste, armste en geringste staat, daardoor predikende, dat al wat voor wereldsgezinde mensen groot, hoog en edel is, bij Hem geen waarde heeft.

De vreze des HEEREN is het beginsel der wijsheid en waar dat is, die bemint Christus en dat heeft waarde bij Hem. Die de HEERE vrezen, beminnen Christus vanaf hetzelfde ogenblik dat hun ogen er voor opengaan dat Hij het is, Die Israël verlossen zal, en Hij heeft waarde bij hen, ja boven heel de wereld, met alles wat er op te vinden en in aan te treffen is.

Het is God Zelf, de Schepper des hemels en der aarde, die ellendigen Zijn heilswerk wil openbaren. "De verborgenheid des HEEREN is voor degenen, die Hem vrezen, en Zijn verbond, om hun die bekend te maken."

Dat zien wij ook in de geschiedenis van Christus' geboorte. Dit heilsfeit weet niemand anders dan Maria en Jozef. God maakt het Zelf bekend, openbaart het aan degenen die Hem vrezen. Het zijn herders, wijzen in het Oosten, Simeon, Anna de profetes.

Maar van de herders lezen wij toch niet dat ze Hem vreesden? Neen, maar die tekst in Psalm 25 leert ons, dat de herders God vreesden en de gehele Schriftuur leert ons, dat God een God is Die ons beantwoordt in al onze behoeften en noden. Iemand die God vreest, ziet in de ellende op de openbaring Gods in Zijn Woord.

Ellende was er in die tijd volop. Immers waren zij Abrahams' zaad, en de beloften waren aan Abraham en zijn zaad geschied. De Christus zou toch uit Abrahams' zaad, uit de stam van Juda, uit het geslacht Davids geboren worden. Daar had de kerk jaar in jaar uit op uitgekeken. Wat was er nu te zien van de beloftenissen Gods? Ze zagen geen tekenen meer, ook was er geen profeet meer onder hen die wist hoe lang die toestand, zoals die was, nog zou duren.

Het tegenovergestelde was te zien; de Romeinen heer en meester en te Rome werd de wet voorgeschreven: de gehele wereld moest beschreven worden. 't Was om de belastingpenningen te doen. Bethlehem was vol, overvol met mensen om beschreven te worden. Zó was de macht van Rome, heerschappij voerend over allen.

En, wat was er van God te zien? Niets, letterlijk niets! Alles ging zóals het ging. Voor die op God en Zijn beloftenissen zagen, was het of er geen God in de hemel was. Duisternis bedekte de aarde, donkerheid de volken. Een tijd om alle hoop op God te laten varen. Maar, als men dat dan niet kan, en ons oog druipt tot God, wat dan? Dan is er niets als strijd en ellende. Maar nu zal de nooddriftige niet altoos vergeten worden, noch de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn.

Laten wij nu eens opmerken; God staat voor Zijn Woord in. Hier hebben wij een troostrijke leer, ook voor deze jammervolle tijd die we beleven. Wij lezen dan in Lukas 2 vers 8: "En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hun kudde." Eenvoudige mensen dus, die tot hun onderhoud op een eerbare wijze het beroep van herder uitoefenden, zich van hun taak bewust, de nacht wakende doorbrachten, mogelijk vervuld met allerlei gedachten of onder elkander sprekend over de toestand die het gehele volk raakte.

Verder lezen we in vers 9: "En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen hen, en zij vreesden met grote vreze." Een engel des Heeren, een hemelheraut, kondigt de geboorte van Jezus Christus aan. Niet aan overpriesters en schriftgeleerden, niet in de tempel. Neen, aan eenzame herders!

Het is het vrijmachtig welbehagen Gods, de engel te zenden tot de herders die belangen hadden. De priesters en de schriftgeleerden hadden die niet. Al is het dat geheel Jeruzalem, evenals koning Herodus ontroerd werden door de komst van de wijzen uit het Oosten, dan hebben zij nog geen belang om die mensen te vergezellen naar Bethlehem. Hoewel ze de profetie van Micha wel kenden, ze geloofden de geboorte van de Christus niet. Ze hadden geloof en leven genoeg bij zichzelf, bouwende op hun eigen werk.

De herders verschrikken door de plotselinge, onverwachte verschijning. Waarom toch is het een engel die hun dat heuglijk feit verkondigt? Waarom niet een mens, uit openbaring Gods door de Heiligen Geest?

Vooreerst: de engel krijgt die eer, omdat het een onzondig schepsel Gods is, één die niet kan liegen, die volkomen zuiver uit God spreekt, die men dus onvoorwaardelijk geloof kan geven.

Ten andere: de engelen hebben ook belangen bij de eer en verheerlijking Gods en de lof van Christus, Die hun Hoofd is, Die hemel en aarde verenigt te saam. En nu komt de engel tot de mensen op aarde. Ook de engelen komen met hun zang, en straks zullen engelen en mensen één en hetzelfde werk in de hemel mogen doen: God volmaakt verheerlijken.

Maar de herders waren er toch door bevreesd? Ja, dat waren zij. Immers, zij waren zondige mensen, en als God zou doen naar hun zonden, waar moesten zij dan blijven? Daarbij kwam, dat de heerlijkheid des Heeren hen omscheen. We verstaan daaronder: een heerlijk schijnend licht van de hemel. Er is dan ook op aarde niets heerlijker dan het licht.

Het eerste wat God in aanzijn riep toen Hij hemel en aarde schiep met alles wat op en in dezelve is, was het licht. Dat heeft Hij voortgebracht door het Woord Zijner kracht. Dan moet dat in die nacht, toen de engel bij hen stond, voor hen geweest zijn: de heerschappij van Gods Majesteit. Nu vreesen ze wel, maar die vrees wordt door het woord van de engel weggenomen, en die heerschappij van Gods Majesteit doet bij hen wegvallen alle eigen gedachten en inzichten en doet ze als schepselen Gods zich Gode onderwerpen en Hem onvoorwaardelijk geloof geven.

Wat de engel sprak is voor hen geweest het Woord van God. De engel was de boodschapper. Voor ongeloof is er dus geen plaats. Er is zelfs geen vraag: "hoe kan dat", of "waarom niet in een paleis of voornaam huis", of "Hij is toch wel het ware zaad Davids?" enz. Niets, letterlijk niets van dat alles. Het is voor hen het Woord van God. Vanwege onze verdorven natuur geloven wij satan. In het paradijs is dat begonnen. Wij geloven satan, niet God. Hier geloven zij wat God zegt. Waarom? De heerlijkheid des Heeren omscheen hen. Het gezag van Gods Majesteit doet ons doen, wat Hij gebiedt. Daar houdt alle tegenstand, die wij uit onze afkomst hebben, op.

Dan lezen wij: "En de engel zeide tot hen: Vreest niet." Weg met alle vrees en benauwdheid. Vrees en benauwdheid is een vrucht der zonde. Hier is openbaring van Gods eeuwige barmhartigheid en die vernietigt alle vrees. "Want ziet", zegt de engel (hij brengt hen tot de werkelijkheid), "ik - een engel Gods, dus een hemelheraut - verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden, en liggende in de kribbe.

In het paradijs was het een kwade engel die de mens tot zonde verlokte, zichzelf bedekkende, opdat zijn leugens niet gezien zouden worden. Maar hier is het een goede engel, die open en bloot, zonder omwegen handelt. Een bode van de God der waarheid, hun openbarende de verborgenheid der godzaligheid: God geopenbaard in vlees. De weg waardoor God Zijn Naam verheerlijkt en hen zaligt, en met hen alle volken die in Hem geloven zouden.

Het wordt genoemd: "grote blijdschap, die al den volke wezen zal;" van Oost tot West, van Zuid tot Noord. Het wordt genoemd: "dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere." U geboren, heden geboren. U, heden; wat een geweldige woorden. Kunnen ze dat geloven? Mogen ze dat geloven?

De zaak is zó, ze kunnen niet anders. Ze moeten geloven, het woord is met gezag. "In de stad Davids." Daar had de profeet Micha van geprofeteerd: "Gij Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid." Dat is dus zuiver geschied in overeenstemming met de beloften Gods aan Israël. "En dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe." De laagste plaats dan innemend, beneden allen. In de hemel was alles goed en rein, daar waren geen zonden.

Hier op aarde is alles verdorven door de zonde. Nu, door geboorte uit de moedermaagd, den broederen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde, komt Hij rechtstreeks in aanraking met wat door de zonde is: ieder leeft zichzelf, en niemand maakt plaats voor Hem.

Nu doen de beesten het wel, die staan een plaatsje af waar Hij kan liggen. In een kribbe, een voederbak. In een zwachtel gewikkeld, een el of 10 lang en 10 of 15 cm. breed, ligt Hij daar als het kostelijkste geschenk wat de hemel ooit aanbracht. Dit deed Paulus zeggen: "Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave." Die plaats nam Hij in om de ellendigste, de armste, de zondigste, de diepst gezonkene te kunnen redden.

Wat moet dat geweest zijn voor de herders? Die hebben de oneindige, nederbuigende zondaarsmin en liefde verstaan. Christus kwam beneden allen om te kunnen dienen. Dat God ons ogen geve, om te zien die diepe vernedering van Jezus Christus! Wat zouden wij dan veel dingen anders zien, minder klagen, meer dragen. Wat zou dan ons hart gewijd kunnen zijn in dank en aanbidding aan God, onze Schepper!

Maar we zullen hier afbreken met de boodschap van de engel en over de tweede zaak handelen, doorgaans genoemd de engelenzang. In de verzen 13 en 14 lezen we dan ook: "En van stonde aan was daar met de engel een menigte des hemelse heirlegers, prijzende God en zeggende: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen."

Eén van de gezegende hoogtepunten van Gods eer en heerlijkheid is de vrijwillige verheerlijking van Zijn Majesteit door Zijn schepselen. Wij lezen in het boek van Job, dat, toen de aarde zonk op haar grondvesten, de morgensterren te samen vrolijk zongen en de kinderen Gods juichten.

Hier lezen we, dat, toen Christus geboren was, en de engel Zijn geboorte had verkondigd, er van stonde aan met de engel een menigte des hemelse heirlegers was. Zij, die reine wezens waren (geen stoffelijke wezens, maar geesten, die God geschapen had om in Zijn dadelijke tegenwoordigheid voor Zijn troon in de hoogste hemelen te verkeren), verlieten hun woonplaatsen, om in Efratha's velden de lof Gods te gaan verkondigen.

Wat bewoog toch die zalige geesten, om die reine woningen te verlaten, en in zo'n verdorven wereld te komen, om daar de jubelzang aan te heffen? De hemel is toch een veel geschikter plaats voor zo'n uitnemend werk?

Ik antwoord op die vraag:

Ten eerste: van het begin van hun aanzijn af, hebben zij hun Schepper verheerlijkt vanwege de heerlijkheid Zijns Wezens. Immers, Hij is een oneindige, prijzenswaardige Majesteit. Een samenstelling van onbegrijpelijke deugden, van wijsheid, macht en heiligheid in Zichzelf, en alzo van eeuwigheid tot eeuwigheid onveranderlijk Dezelfde.

Adam was in de staat der rechtheid zó bedeed met die rijkdom van de heerlijkheid des Scheppers, zodat van de heerlijkheid Gods van hem uitstraalde, en hij de tong, de stem, de vertolker kon zijn van al het geschapene, beantwoordend God op passende wijze als God, want Die had alles gewrocht om Zijn's Zelfs wil, en dat sloot mede in de gelukzaligheid van Adam. De engelen dan, kunnen krachtens de reinheid en vlekkeloosheid van hun natuur niet anders zijn dan tot verheerlijking van Zijn Naam. Zij worden met Gods heerlijkheid bestraald - gelijk wij met helder weer door de zon - en dat straalt weer uit tot Hem. Hier is dan een nadere openbaring, hier ontsluit zich het volle heilswerk tot zaligheid van zondaars, die door vrije en moedwillige overtreding uit de gunst en gemeenschap Gods waren geraakt.

Nu was daar van eeuwigheid een verbond der genade, en Christus had op Zich genomen Borg te zijn tot herstelling van Gods geschonden deugdenbeeld, om de zaligheid te verdienen voor verlorenen, die alle doel misten, n.l. de verheerlijking Gods. Nu echter zien de engelen hun Heer en Hoofd in een beestenstal, als nietig mens geboren, om de onbegrijpelijke heerlijkheid Gods weer op het gevallen schepsel over te brengen.

Daarom verlaten ze hun tronen, om in Bethlehem's velden het loflied aan te heffen. Het lied der schepping, roemende de heerlijkheid Gods, is bij de mens opgehouden. Maar nu zien zij de wijsheid, liefde en genade Gods, Die gevallen schepselen door Zijn Zoon weer wil betrekken in de ware gelukzaligheid. Dat is zo'n werk dat de hemel als te klein is, want God heeft in mensen een welbehagen, en Hij kan dat hebben in zo'n weg door Zijn lieve Zoon. Hemel en aarde is verenigd te saam.

Daarom zingen zij op aarde: Ere zij God". "O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen! Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven, en het zal hem wedervergouden worden? Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen."

Ten andere: Christus ligt als nietig Kindeke in een beestenstal op aarde, en het is der heilige engelen vermaak, om hun onderwerping aan Hem te betuigen, Die zo'n lage staat wou innemen, om de wil des Vaders te volbrengen en de hemel (waar zoveel plaatsen onbezet waren, daar er zoveel engelen gevallen waren) weer te vervullen, maar nu met gevallen mensen, door Jezus Christus hersteld om eeuwig te zingen:

Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen.

Ten derde:

Door Christus' menswording is Hem alle macht gegeven in hemel en op aarde, is Hij Hoofd van alle overheid en macht. Ook is der engelen staat bevestigd, zij kunnen nooit meer vallen uit de heerlijke staat waarin zij zijn. Zij zijn ook leden van Christus, verenigd met Hem door liefde, gelijk door het geloof. En nu zijn engelen en mensen bestemd tot hetzelfde einde en zij zullen straks één stem uitmaken als van vele wateren.

Ten vierde:

De engelen verheugen zich over één zondaar die zich bekeert. Daar hebben zij belang bij. Hoeveel te meer dan als de Zaligmaker geboren is, en zij het doel waartoe, verstaan! Waarom zouden ze dan niet zingen? Ze komen dan tot de mensen, en die zullen eenmaal bij hen komen om de lof Gods volmaakt uit te galmen, in die dag van stoorloze rust en volkomen zaligheid.

"Ere zij God in de hoogste hemelen." De engelen willen ons te verstaan geven: laat hemel en aarde God loven, ziende op de volmaaktheid Gods, die ook in de menswording van Christus luisterrijk openbaar wordt. Want die dat wonder vatten wil, dien staat het verstand met eerbied stil. Alles in dat werk is goddelijk, boven alle lof verheven.

Daar Christus Zich in de diepste armoede vernedert, en in zo'n weg tot ons kwam, tot een wereld verloren in schuld, zo blijven de engelen niet achter, maar willen doen uitkomen, dat die daad van hun Hoofd hun gelukzaligheid verhoogt, en zij prediken ons in die jubelzang, dat de Vader de Auteur is en de Uitdenker van dat heilswerk, en dat Hem dan toekomt de hoogste eer. Als nu de engelen aan God de hoogste lof toezongen, hoeveel te meer betaamt het dan ons. Om dat dan te kunnen doen, is ons nodig, dat we zien dat wij mensen zijn, gevallen mensen, die geen engelenreinheid kunnen bewerken, en dat al ons werk, al onze godsdienst ons niet kan verheffen boven de vloek der wet, en dat God nu juist in de mensen een welbehagen heeft. Niet in gevallen engelen, maar in gevallen mensen, die zich dat alzó bewust zijn, dat ze hun oordeel moeten bekennen en waardoor hun niets overblijft dan alleen de genade, en het geloof in Jezus Christus. Die in Hem geloven worden - door Paulus - Abrahams' zaad genoemd.

Nu leert ons Gods Woord: Hij neemt de engelen niet aan, maar het zaad Abraham's. Dat kan dan het hart stemmen om onze stemmen mede te paren met de heilige engelenschaar: "Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen."

Nu zou er gezegd kunnen worden, al hebben de engelen gezongen van vrede op aarde, maar wat een toestand is het toch in de gehele wereld! Daar is het tegenovergestelde te zien: onvrede, oorlog, geruchten van oorlogen en beroerten op verscheidene plaatsen. Wat is er in Indië te doen! Hoe is dat te verklaren: "Vrede op aarde?"

Nu weten wij uit de historie, dat door al de eeuwen heen, er oorlog op oorlog geweest is, dan hier, dan daar. De onrechtvaardigheid zien wij als heerschappij voeren: nijd, haat, twist, wanguist, moord, doodslag, enz.

Lezen wij nu Gods Woord, dan wordt de worteloorzaak aangewezen: de afval van God, waardoor de mens niet alleen zichzelf maar tevens het gehele reine scheppingswerk heeft verdorven. Het aardrijk is vervloekt om onzentwil, en brengt doornen en distelen voort. Nu wil de mens zijn zonden niet erkennen, maar zelf de boel ordenen. En waar de mens doet, komt voor de dag: "IK". Met goede bedoelingen zówel als soms met kwade bedoelingen. Waar nu "IK" zijn wil laat gelden, stelt een ander zijn "IK" er tegenover. Want de mens bedoelt van nature zichzelf. Zó moet het steeds op ellende uitlopen.

Daarbij komt dat Gods Woord ons leert, dat hier de troon des satans is, en wij zien telkens weer, hoe helse machten zich ontketen om, kon het zijn, de gehele wereld in vuur en vlam te zetten, en dat telkens weer met de bedoeling, dat aan de Naam en zaak van Jezus Christus niet meer gedacht zou worden, maar, kon het zijn, om het rijk van Christus uit te roeien (hoewel dat nimmer zal kunnen geschieden, want daar heeft de vijand boog en schild en vurige pijlen op verspild). Daar er dan rust noch vrede wordt gevonden door de zonde (in de wereld niet, en, zo het wordt gekend ook niet persoonlijk in ons, in onze beenderen, dag noch nacht), zo stelt God daartegenover de werken van Zijn genade.

Nu is dan dit de zaak, dat als er zijn die de dood vinden in de wereld, en bij zichzelf niets als zonde en verderf, missend als schepselen Gods alle leven bij zichzelf, dat God door Zijn Woord Zelf nodigt: "Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer." En het Woord van Christus is: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven." Zo kan de ellendige en verloren zondaar wederom in herstelling met God zijn Schepper geraken, zonder werken, waarde of verdienste, louter en alleen om de zoenarbeid van Jezus Christus.

Nu hebben dáárvan de engelen gezongen, dat de vrede - die door Adams val van de aarde was gebannen, zodat de ganse wereld, heel het Adams geslacht, in een gedurige onrust moest gaan en daarin voor eeuwig ten ondergaan - dat die vrede met God, nu weer kan worden verkregen door Hem, Die als nietig Kindeke in een voederbak nederlag. Wordt die vrede met God ervaren, doordat God ons genadiglijk de zoenarbeid Zijns Zoons toerekent, dan is de vrucht door de wederbarende kracht van den Heiligen Geest, dat wij God boven alles liefhebben en onze naasten als onszelven. Dat wordt dan ook genoemd: om de zwaarden te slaan tot spaden en de spiesen tot sikkelen; het ene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, en zij zullen geen oorlog meer leren, maar zeggen: "Komt en laat ons opgaan ten huize van de God Jacobs, opdat Hij ons lere van Zijn wegen, en wij in Zijn paden wandelen."

We zien daar dan in, dat er vrede gekend wordt door Christus, en God in mensen een welbehagen heeft. Als die zaken meer werden gezocht en gekend, wat zou hier alles anders zijn! En naar mate Gods liefde en Christus' arbeid worden veracht en verworpen, hebben wij niets te verwachten dan, dat er ellende op ellende zal zijn. Het is op alle terrein te zien, dat God een twist heeft met de volkeren der aarde, en de vrede van de aarde heeft weggenomen.

God heeft in Zijn Zoon al Zijn welbehagen, en wil dat de volkeren der aarde Zijn Zoon eren, en Hem erkennen als hun Heer en Hem en Zijn Woord plaats geven.

Nu is het tegenovergestelde te zien, en wordt in daden uitgeleefd: "Wijk van ons, want aan de kennis van Uw wegen hebben wij geen lust." Hoe moet nu de toorn van God wel op alles rusten, in staat, kerk en maatschappij! En zo we dan oprecht zijn, moeten we wel bekennen: Gij zijt rechtvaardig HEERE, dat Gij met ons twist. God zond Zijn Zoon in de diepste armoede, in de diepste diepte van onze staat, bedoelend om ons de ware vrede te laten genieten, en te bewijzen, in mensen een welbehagen. O! liefde, goddelijke liefde.

Daar Christus nu verworpen wordt, hoe kan het nu anders dan, dat op aarde openbaar wordt de schrikkelijke staat en toestand waar alles in is. Door de val in het paradijs los van God, en kiezend een weg uit, die recht schijnt, maar de einden daarvan zijn paden des doods. En er is niets anders te zien, dan een al dieper zinken van het gehele gestel, en dat de chaos al groter wordt. Nu krijgen wij allen ons deel van de ellende, deze in die vorm, een ander weer in een andere. Jongens, jullie hebben ook je deel in den vreemde: ver van huis en alles wat je lief en dierbaar is. Jullie denken mogelijk wel: anderen hebben makkelijk praten, maar wij zitten hier in den vreemde, en als op onszelf aangewezen.

Inderdaad, het is zo. Maar nu staat God boven alles. En het is goed om de werkelijkheid goed onder het oog te hebben; er geschiedt niets buiten de voorzienigheid Gods, Hij regeert alles. Maar nu staat ook dit vast: "Hij bemint de volkeren" en, als ze zich schuldig kennen, zal Hij aan Zijn verbond gedenken. Daar dan de zaken alzó staan - dat geldt zowel voor een gans land en volk, alsook voor een mens alleen - dan is dat ook alleen de aangewezen weg tot onze welvaart.

Nu staat vast, gelijk als de zon op middaghoogte aan het firmament, dat God zó lief de wereld gehad heeft, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft niet zal verderven maar het eeuwige leven hebben. Daarvan hebben de engelen gezongen: "Ere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in mensen een welbehagen."

Dan is dat het grote Lichtpunt in deze duistere tijd, waarin duisternis de aarde bedekt en donkerheid de volken. Maar schuldigen, die dat geboren Kindeke eren, daar geldt van: "doch over u zal de HEERE opgaan, en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden."

Jongens, laten wij gemeenschap met elkander houden, hoe ver wij ook van elkander zijn, om alles op te pakken en het met elkander te wenden tot de troon der genade, God aanroepend, Die beloofd heeft Zijn genade en Heiligen Geest diegenen te willen geven, die met hartelijk zuchten Hem daarom bidden en daarvoor danken. Wij kunnen niets veranderen; in de algemene toestand niet, en persoonlijk bij onszelf evenmin, maar die grote God is de Machtige Jakobs, Die boven bidden en denken kan toeschikken naar Zijn welbehagen.

Verder lezen we in vers 15: "En het geschiedde, als de engelen van hen weggevoerd waren naar de hemel, dat de herders tot elkander zeiden: laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd." Hier zien wij dan de vrucht van de openbaring der goddelijke liefde. Ze blijven niet tezamen zitten met onder elkander te spreken over het wonder en het alles overtreffend machtige gezicht des hemelse heirlegers.

Neen, ze hebben geloofd, en nu doet het geloof zijn werk. Johannes spreekt nog in zijn eerste brief: "dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof." In vers 16 lezen we: "En zij kwamen met haast." Hier is geen sprake van, we zullen er de dag op afwachten en dan moeten er maar eens een paar gaan kijken, of ze het Kindeke kunnen vinden, en kijken of het waar is. Neen, zó is het niet. Hier is geen plaats voor twijfel of lauwheid, zij zijn vervuld met geloof en liefde. En: "de volmaakte liefde drijft de vrees buiten." Zij worden bewogen. Het is de heerschappij der genade en de openbaring der goddelijke liefde.

Van wien we overheerst worden, diens dienstknecht zijn we. Zijn er nog bezwaren? Bijvoorbeeld; de schapen? Daar moeten ze toch de wacht bij houden, er moeten er toch achterblijven om de wacht te houden? We lezen er niets van. Mijns inziens is dat zó geweest, dat ze die aan de zorg en hoede Gods hebben toebetrouwd. Hij kon er beter voor zorgen dan zij, want Hij zorgde zelfs voor hun eeuwig heil, konden zij Hem dan die tijdelijke zaken niet toebetrouwen? Dat was dan toch maar een kleinigheid!

Zo kunnen ze dan alles achter laten in dezelfde geest als onder oud Israël. Daar moest al wat mannelijk was op de hoge feesten voor het aangezicht Gods verschijnen, en zij moesten dan ook hun have en goed achterlaten. Kon de vijand dat dan niet roven als zij die verre reis naar Silo of naar Jeruzalem deden? Ja, dat kon, en dat zou ook wel het geval geweest zijn, als God er geen zorg voor gehad had. Die echter had beloofd er voor in te staan. Israël mocht ook niet ledig voor het aangezicht des HEEREN verschijnen. Zo ook de herders niet, want die hebben een hart vervuld met Gods liefde en genade. En zij gaan met haast, om den Heere reukwerk toe te brengen uit een rein vat.

In onze geest zien wij deze eenvoudige lieden daarheen gaan naar Bethlehem, het broodhuis, in blijdschap en verheuging des harten: "Hij heeft gedacht aan Zijn genade, Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt" Als we daar bij komen, bij de onnaspeurlijke rijkdom der liefde Gods, dan is het wel op zijn plaats dat ook wij zingen:

Lof zij den God van Israël,
Den HEER, die aan Zijn erfvolk dacht,
En, door Zijn liefderijk bestel,
Verlossing heeft teweeg gebracht.
Een hoorn des heils heeft opgericht;
't Geen Davids huis was toegezegd,
Dat wil Hij ons nu schenken.
Gelijk Gods trouw, van 's aardrijks ochtendstond,
door der profeten wijzen mond,
Zich hiertoe aan de vaderen verbond.

God had hun, tot hun troost, gemeld,
Hoe Zijn genâ ons redden zou
Van onzer haat'ren wreed geweld;
Nu blijkt Zijn onverwrik'bre trouw;
Nu toont Hij Zijn barmhartigheid,
van ouds den vaad'ren toegezeid:
En dat Hij wil gedenken
Aan 't heilverbond, aan dien gestaafden eed,
Dien Hij weleer aan Abram deed,
Aan Zijn verbond, dat van geen wank'len weet.

(het eerste en het tweede vers uit de lofzang van Zacharias).

Zo gingen zij dan aanstonds naar het broodhuis, naar Bethlehem, om daar te ontmoeten de waarachtigheid van de waarheid Gods. Zij vonden Maria en Jozef. Dit was het, wat door de profeet gesproken was: "Een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren, en Zijn Naam IMMANUEL heten, (dat is: "God met ons"). Die beiden waren te Bethlehem, in de stad Davids, omdat hij uit het huis en geslacht Davids was.

De Zoon van God, het beloofde Vrouwenzaad, zou immers zijn uit het zaad Abrahams, uit de stam van Juda, en uit het geslacht Davids. "De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn." Dat alles was dus zuiver naar het woord Gods, waar de kerk jaren en eeuwen op had uitgezien. Zij vonden het Kindeke, liggende in de kribbe, zoals de engel het hun had verkondigd. Hier is dan voor hen om in volkomen overgegevenheid des harten neer te vallen in aanbidding en dankzegging: Gode zij dank voor zulk een onuitsprekelijke Gave, en het overvolle hart eens heerlijk te luchten:

O dierbaar kind, o stof van vreugd,
geschenk van 't Alvermogen!

De hemelse heirlegers hadden stof om de lof Gods te zingen, maar zij hadden niet minder. Oh, wie zal woorden kunnen vinden in lof tot Hem, Die met ons lot bewogen geweest is van voor de grondlegging der wereld aan! Dit is zeker de inhoud geweest van hun hart, wat we lezen in Psalm 45: "Mijn hart geeft een goede rede op; ik zegge mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers. Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen." Hier is ware en zuivere feestvreugde, en ontmoeten zij: "Gij ontmoet de vrolijke, en die gerechtigheid doet degenen, die Uwer gedenken op Uw wegen".

"En als zij het gezien hadden maakten zij alom bekend het woord, dat hun van dit Kindeke gezegd was." De liefde is mededeelzaam, zij bedoelt zichzelf niet, maar wil wel ieder mededeelgenoot maken van de blijdschap. Vijanden bestaan niet, aanneming des persoons is er niet, rijk en arm, oud en jong, vroom en onvroom is hetzelfde. Paulus spreekt nog op een plaats: "Maar wij hebben de zin van Christus."

De herders maakten alom bekend. Dat is aan een ieder als er gelegenheid toe is. Zo heeft Christus in Zijn omwandeling op aarde tot ieder gesproken, zonder onderscheid. Toen Hij bij de Jakobsbron zat, sprekend met de Samaritaanse vrouw, en de discipelen uit de stad komen nadat ze spijs gekocht hadden, en als ze zeggen: Meester, eet", dan is Zijn woord: "Ik heb een spijs om te eten die gij niet weet."

Dit was Jezus' spijs; om te doen de wil Desgenen Die Hem gezonden had, en Zijn werk te volbrengen. Zo is het dan de genade die ons vormt naar de wil Gods, om te doen wat Hem welbehaaglijk is, en de herders deden een Gode welbehaaglijk werk. God had wel tot iedereen een engel kunnen zenden gelijk als tot de herders, maar Hij bedient Zich van de dienst van mensen. Zo hier dan van de herders, die het welbehagen des Vaders bekend maken.

"En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd van de herders. Doch Maria bewaarde deze woorden alle tezamen, overleggende die in haar hart." De één dus vol verwondering, maar Maria bewaarde ze tot versterking des geloofs, wat later bleek op zijn plaats te zijn, want wat is er niet gebeurd! Alles anders dan enig mens had kunnen denken.

"En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was." Dat is het ware en rechte genadeleven, om met de weldaden weer in de Oorsprong te eindigen. Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Dat sluit in de zaligheid. De mens is door zijn eigen doen, en zijn overtreding van de wet Gods, van God afgefallen, in een staat zó ellendig dat er naast satan geen ongelukkiger schepsel is te bedenken dan een natuurlijk mens, die voor zichzelf moet zorgen.

Dit dan is het tegenovergestelde. Uit het doen en de handelingen Gods, weer in Zijn gunst te mogen zijn, en in Hem te eindigen en te besluiten met alles wat uit Hem is. Dat is dan zalig worden uit Zijn welbehagen, door het welbehagen en weer eeuwig tot het welbehagen.

Zo zijn de herders dan gelovig met dankzegging in de Oorsprong geëindigd, en dat is de zaligheid in geloof. Zo zal dat dan de volkomen zaligheid zijn, om dan nog eens eenmaal met al de weldaden in de Oorsprong te eindigen in aanschouwen, en te genieten de volmaakte vrede en de stoorloze rust en eeuwige zaligheid om verzadiging te mogen hebben van Gods beeld en lieflijkheid aan Zijn rechterhand eeuwiglijk.

Waarde vrienden, ik heb dan onder biddend opzien tot God, getracht u te dienen, en ik eindig met de bede, dat de God van alle genade en barmhartigheid het geschrevene aan u heilige tot zaligheid, en uw harten en zinnen opwekke tot de kennis van Hem, Die alles gewrocht heeft om Zijns Zelfs wil. Dat Hij u beware en verzorge in al de gevaren, naar ziel en lichaam. U lust en moed geeft om alles op te nemen, en te doen wat u op de hand gezet is om te doen, en ge ook daarin een goede en vrije consciëntie voor Hem moogt hebben. Mijn bede is ook: Wil ons, nog overal verspreid, genadig weer bijeen vergaad'ren, zo wordt Uw Naam en roem verbreed. Om elkander en allen die u lief en dierbaar zijn weer in gezondheid en welstand te mogen zien.

Vreest God, en houdt Zijn geboden, want dat betaamt alle mensen, inzonderheid dan ons, die opgevoed zijn in de kennis van God en van Zijn werken, die duizenden en miljoenen missen, ja, waar zij nooit van gehoord hebben. Dat dan Hij, Die machtig is u voor struikelen te bewaren en een erfdeel te geven onder de geheiligden, u een vruchtbaar Kerstfeest tot zaligheid en leven bereide en dat gij gelegenheid moogt hebben de Naam Zijner Majesteit te bedanken. Amen.

Zingen: de Lofzang van Zacharias de twee laatste verzen:

Jongens, nu nog een kort woord bij de verwisseling des jaars. Het éne jaar gaat, het andere komt, en de jaren gaan daarheen als met jachtschepen. Wij zijn eindige schepselen en leven bij de omstandigheden waar we in zijn, in zo'n toestand dat er niets is dat nu eens waarlijk voldoening geeft, om de eenvoudige reden dat er buiten de genade geen voldoening is.

Van toen we kinderen waren, weten we nog wel, dat we blij waren als we naar de school mochten gaan, we vonden ons zelfs al heel groot. Toen we echter op school gingen, gaf het geen voldoening. Daarop verheugden we ons al tegen de tijd dat de vakantie kwam, dat we dan vrij waren. Later waren we weer blij dat we zouden overgaan naar een hogere klas en ten laatste waren we blij dat we de school zouden kunnen verlaten.

Zó blijft het gaan: dan blij hierom, dan daarom en ... niets geeft vervulling en bevrediging, totdat ons leven ten einde is. Wat een armoede toch hè jongens? En dat, terwijl we toch schepselen Gods zijn. Zo gaat er dan niets boven de genade Gods, want dat is het enige dat voldoening geeft. Het zou een reuze blijdschap geven als je de feestdagen kon doorbrengen in het midden van die je lief en dierbaar zijn; maar de ware blijdschap is alleen in God en in Zijn dierbare Wonderzoon aan te treffen, want dat is een blijdschap die alle verstand te boven gaat.

Immers, God is bewogen geweest met ons lot van voor de grondlegging der wereld, en heeft Hij in Zijn Zoon, Die genoemd wordt de tweede Adam, alles verklaard wat wij tot het leven en een eeuwige zaligheid nodig hebben. Daarom, jongens, zou ik jullie wel willen opwekken toch zo'n Koning en zo'n heerlijk eeuwig werk van zaligheid op prijs te stellen. Want met Hem en Zijn genade kan men met innerlijke vergenoeging zowel in Indië als in Holland verkeren. Ja, kan men leven en sterven, er is niets mee te vergelijken. Buiten Hem en zonder Hem is het leven een ijdel leven, in Indië, in Holland, overal. Ja, de Hemel zelf zou geen voldoening geven buiten Hem en zonder Hem.

In het verlangen naar huis zullen jullie 1949 wel begroeten met blijdschap, en zeggen: "zie zo, 1948 is gepasseerd, die tijd is voorbij, de tijd is dichterbij gekomen om naar ons Holland weer te keren." Maar als je Jezus Christus als Middelaar en Zaligmaker kent, kun je zeggen: "vlied heen, wrede tijd, en kom aan o stoorloze dag der eeuwigheid."

Wat kunnen we jullie dan beter toewensen, dan de vreze des HEEREN, dat die in 1949 rijkelijk in jullie moge wonen en werken, want dat is het beginsel der wijsheid; om voorbereiding te mogen hebben voor zo'n grote nimmer eindigende eeuwigheid. Oh jongens, de wereld is toch zo arm, die geeft niets, maar bij God is er zo'n onnoemelijke rijkdom te vinden en aan te treffen, dat alles, alles er bij in het niet verzinkt. Vraagt daarom naar den HEERE en Zijn sterkte, zoekt Zijn aangezicht geduriglijk.

Dat de God aller genade en barmhartigheid je in het nieuwe jaar beware voor de zonde en alle gevaren, naar ziel en lichaam, en wanneer ge Hem nodig mocht hebben, naar ziel of lichaam, voor de tijd of de eeuwigheid, Zijn Woord aan jullie bevestige, tot lof en prijs van Zijn grote Naam. Wees dan Gode bevolen en ontvang onze hartelijke groeten met heilbede.

Uw vriend en dienaar om Jezus' wil:

H. Hofman.